

ח [סדר משמרת ערב ראש חודש

חבורת משמרת ערב ראש חדש אשר בו ביום יתפללו ויתאבלו על חרבנה של ירושלם ... בצום ובכי ומספד ... ועל שמו הגדול המחולל בגויים ... בשם טוהר מצדיקי הרבים ... אשר בקהלת קדש ירושלם תוב"ב ... אלופים בתורה ומסובלים במצות אשר נקבו בשמות להסתופף בבית ה' מן בקר עד ערב בכל ערב ר"ח במשמרות נטועים, כל משמר ומשמר במקומו מונח, רביע היום לפי שפר התיקונים אשר קיימו וקבלו עליהם ... מתיצב על מישור מסורת של כת קודמין ותיקון סופרים, סודר מרבנן קשישי וקדישי דארעא דישראל. כי הואיל הלך אחרי שב גם ישיש ונשוא פנים, זוהר החסידות וטוהר הפרישות, הרב המקובל הנאמן כמוהר"ר בנימין הלוי גר"ו, שהוא עיקר ועמו טפלה עזרתי בו ¹¹ ... כי מנהג של ותיקין תורה היא אל הכלל כולו שבאדמת הקדש תובב"א ...

הקדמת הרמ"ז ל'סדר משמרת החדש' שנכתבה ב"ג לעומר (כט בניסן): 'סדר משמרת החדש ... המתנדב' בערבי ראשי חדשים ומתענים ... על חילול שם אדון האדונים, ועל ביוזי תורתו וגלות אם הבנים ועל הרג קדושים ... ועל גלות החל הזה ... כמנהג ותיקין הראשונים בו אחזו כל יושבי אדמת הקדש ... חברי ק"ק מנטובה ... ויניציאה בשנת ה' ישמע. והובא אל הדפוס על ידי הצעיר המתדבק בעפר רגלי חכמים יוסף שליט ריקיטי יצו'. הספר חזר והובא לבית הדפוס על ידי 'יהודה בן החכם השלם כמוהר"ר דוד ראובן זצוק"ל מתושב ירושלים', ויניציאה תכ"א, דף א, ב; ויניציאה תע"ח, דף ב, ב; מנטובה תקי"ב, דף ב, ב.

ט [סדר התיקון לימי השובב"ים

אמ"ז. ¹² דע לך שסדר תיקון המסודר לפניך לזמן השובבים בא מא"י תוב"ב, ואי זה חלק ממנו שמעתיו מפי הרב המקובל החסיד כמוהר"ר בנימין הלוי זלה"ה, וגם בכתבי החכ' המקובל הוטיק כמוהר"ר נתן שפירא זלה"ה מצאתיו בסדר הנז'. ואמנם ראיתי להוסיף משלי כמה עניינים ...

הרמ"ז, ייחודי השובבים בס' תיקון השובבים, ויניציאה תע"ו, דף ט, א; שם תע"ז דף ט, א. ועיין מעמדות ומושבות, ספר זכרון להרב יצחק גסים, סדר שישי, ירושלים תשמ"ה, עמ' צו.

י [סדר ליל שישי

מצאתי כל זה בס' א' קטן של כמהר"ר ב"ך ¹³ גר"ו ... ליל שישי הסדר שקבל ממהר"ל לקרות כ"ו פסוקים שמו"ת ¹⁴ דווקא אחר חצות. ואתחיל ממה שפסק בימות השבוע.

אמר הצעיר הנעשה סניף לדברי הראשונים ושותה בצמא את דבריהם, לא מחכמה ורוח תירה דאית בי קרבתי לטעום מדבש אמרי ספירי האר"י ז"לה ותלמידיו ז"ל, רק מרוב החשק ואהבה התלויה בדבר תורה, שהרשות נתונה לכל מי שפושט את ידו עד מקום שמגעת

11 כלומר ההוספות שלרמ"ז.

12 אמר משה זכות.

13 ר' בנימין הכהן מרבו הרמ"ז.

14 שניים מקרא ואחד תרגום.

לבא וליטול את השם, ושמן הטוב הנוסף מנהרי נחלי אמרותיה הנעימים. ואחזה אנכי אשית לבי להתבונן במיעוט שכלי בסידור הלילה אשר נשתנה מכל הלילות בטעמים לשבת, הוא הלילה הזה לה' אשר עולה לעילא מן כל ברכתא, ואנחנו נדע מה נעבוד את ה' באתערותא דלתתא בקול גדול ולא יסף בפסוקי התורה וסודות האדרא, כאשר הורנו תלמידי האר"י זלה"ה משמו, ואחריהם קול אדם ימשוך הדברים כהוייתם, הוא המקובל כמהר"ר משה זכותו גר"ו בשפר התקונים הנודע לכל. פוק חזי מאי דקא דבר ממלין ארוכין, הוא נותן טעם בר נותן טעם ¹⁶ בכחא דהיתרא דעדיף, ¹⁷ לכל בר איניש אשר יעשה התקון ההוא כתקונו, ובפרט לנדד שנה מעיניו כל אותה הלילה לקשט הכלה בכ"ד קישוטין, ולטבול בעלות השחר, להיות מוכן ומזומן להיות מ"ן ¹⁸ בתפלת המוסף. וזה וזה גורם זוג עליון וקדוש וכנזכר שם.

לכן קמתי ואתעורר ואחרי שקרייתי ושנייתי ושלשתי כל דבריו הנחמדים, עד שלפע"ד לקטתי מהם כל האפשר, סדרתי אותם בלשון תפלה אשר בהם יתפלל המתפלל השכל וידו"ע, ובזאת יבא אל הקדש לקדש עצמו קודם הלימוד או אחריו, ושניהם כאחד טובים. ובזה יהיה תמים במחשבה קדושה ודברו לנחת רוח ורצון לפני ה'. ובמעשה אשר יעשה בקרדנותא דצפרא, בשטף מים רבים אליו יגיע ¹⁹ מימי ההשפעה מסוד [רסה, א] המקנה העליון, אשר על זאת יתפלל תפלה אחרת הסמוכה לה, ובמחשבה דבור מעשה החוט המשולש לא ינתק, וחוט של חסד ימשך עליו, ויהיה גם הוא משושבינין דמטרוניתא ויזכה לשנים רבות.

ויותר מהמה יזכה למ"ש הגאון הנשי"א ²⁰ זלה"ה במה שידוע מהאר"י זלה"ה כי הנעור משנתו לילה א' ועוסק בתורה נחשב לו לכפרת כרת א'. ואומר הוא כי כ"ש וק"ו הזוכה שלא לישן כלל בלילה הזאת, וימשיך הכתר אל זו"ן, ²¹ שבודאי הגמור ינצל מכל כריתות שבעולם עכ"ל. וזה כי אותיות כר"ת הם כתר, שהצדיקים מהפכים מדת הדין למהר"ר. ²² ולכן זאת העצה היעוצה אל כל החפץ למלא את ידיו בתקון הלילה הזאת יעשה כסדר האמור, ויאמר התפלות האלו כתיקון נוסף על הכוונה הראויה. ובודאי שיעשה רושם עליון והשג ישיג כל מה שלבו יחפץ.

ואחר הטבילה עד זמן ק"ש ותפלה יעסוק ג"כ בד"ת ²³ וסודות היום והלילה ושירות ותושבחות, כל א' כפי מדרגתו, ובלבד שיכוין שלא להסיח דעתו מהדברים ותקונים שעשה, כדי שיזכה לחזות בנועם ה' ולהיות מחושבי שמו בעת הזווג העליון ואל ישעה בדברי שקר, ובפרט שלא לישן כלל עד אחר תפלת המוספין מן הטעם הנ"ל, כדי שלא יקלקל כל מה שתיקן בכל הלילה. ובזה ינצל מכל הכריתות ויזכה לכתר תורה ויתקיים בו מקרא שכתוב: ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום. ²⁴ מיניה ומיגן יתקלס עלאה ובעינא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא יפקח עלנא לטב, ויש[ו] ביננא מן כל עקתא, ויתגלי מצחא דרעוא

15 על-פי איוב כא, לג.

16 חולין קיא ע"ב.

17 ברכות ס ע"א.

18 מיין נוקבין.

19 ראה תהלים לב, ו.

20 הרב נתן שפירא ישמרהו אלהים. וכינוי זה נשאר לו גם אחרי פטירתו.

21 זעיר ונוקביה.

22 למידת הרחמים.

23 בדברי תורה.

24 דברים ד, ד.

לבסמא כלהו דינין ולמפרק יתנא בדרעא, ויצמח פורקניה ויקריב משיחיה השתא בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן.

כ"י ירושלים 8°1466, דף רסד, א — רסה, א.

נוסח אחר:

'כוונות וסודות הלימוד והתפילות לימי שבוע ולילותיו' ... ליל שישי. וטוב שיהיה אחר חצות לילה, כי אז אין כח לדין ואדרבא אז מתחיל להתנוצץ אור השבת. כך קבלתי ממהרב"ל נר"ו.

^{המחבר}הסדר שקבל [הרמ"ז] ממעלת מוריננו הרב ר' בנימין הלוי יצ"ו לקרא כ"ו פסוקי שמו"ת דוקא אחר חצות.

תיקון אחר חצות כפי מה שקיבל מהר"ר משה זכות ממהר"ר בנימין הלוי נר"ו ... ודע כי אני הגהתי ג' שמות הנ"ל לפי מה שאמר לי החכם ר' בנימין הלוי נר"ו, שכך קבל מרבותיו ג"ע, וכן כתוב אצלי בהקדמת פ' אדרא רבא ... היא גרסת ס' הכוונות שהעתקתי ממנו ובא מצפת תוב"ב.

פנקס ר' אברהם רוויגו שהעתיק מפנקס ר' בנימין הכהן. כ"י מכון בן-צבי 2265, דף י, ב ; כא, א. ראה התנועה השבתאית ביוון, ירושלים תשל"ג, עמ' רסג.

יא ['טעם כולל לזווגי דחול ולכל הזמנים']

שהרמ"ז קיבל מר' בנימין הלוי: 'והנה ראיתי להרב שלמה הלוי, משם אביו הרב בנימין הלוי ... ואמר שכבר פירש הרב [האר"י] זלה"ה ההפרש [שבין חול ויום טוב], והוא שבחול יורדים המוחין ונכנסין בזו"ן [בזעיר וגוקביה] למטה במקומם, אבל ביו"ט עולים בזו"ן במקום אבא ואימא ומקבלים המוחים שם למעלה. עכ"ל.

כ"י הנ"ל, דף סא, א ; ר' מאיר ביקיאל, גולל אור, איזמיר תצ"ו, דף יו, א.

יב [שיעור הלולב]

אמר המאסף: אגב אעמוד על קושיה אחת שהקשה הרב הגדול בנימין הלוי הזקן. וז"ל: כפי זה שהלולב הוא רמז אל היסוד והוא הממשיך הטיפה מן הדעת דרך חוט השדרה, ולכן צריך שיהיה הלולב טפח ארוך על ההדס והערבה כנז"ל. א"כ יש מקום שאלה: למה הלולב אין לו שיעור למעלה מההדס והערבה, ואפילו שיהיה ארוך כמה טפחים לא איכפת לן. כי כפי הנז"ל היה לנו להקפיד שיהיה ארוך על ההדס והערבה טפח דוקא ולא יותר ... וצ"ע עכ"ל. ר' מאיר ביקיאל, גולל אור, איזמיר תצ"ו, דף נט, ב.

יב [שערות הזקן]

כתב הרב הקדוש האר"י דשערות הזקן צריך ליוהר שלא יעקור שום שער בזקנו כמ"ש בספר נגיד ומצוה²⁵ דמ"ט ע"א: שיוהר בכל עת שלא לאחוז בזקנו כדי שלא יעקור ויתלוש